

VERSLAGEN WERKTAFELS ATELIER INFRASTRUCTUUR VAN IMPACT | STADMAKERSCONGRES 2024

1. Nieuwe vaardigheden voor (het ondersteunen van) hyperlokale initiatieven Democratic Society en TNO | Gregory Dianzena

Lokale overheden en stadmakers kunnen samen met bewoners grootschalige transitieën vormgeven via hyperlokale initiatieven, wat vraagt om nieuwe samenwerkings- en beleidsvaardigheden. Aan tafel delen DemSoc en TNO internationale voorbeelden en inzichten om daarna gezamenlijk een lesprogramma te ontwikkelen voor deze vaardigheden.

We begonnen de sessie met het voorbeeld van Zorgleuven, waar bewoners, waaronder mensen met dementie en cognitieve problemen, actief werden betrokken bij het vormgeven van een nieuwe groene plek rondom het gebouw. Dit project zette de behoeften en meningen van deze doelgroep centraal en liet zien hoe participatie inclusiever kan worden gemaakt. Het diende als inspiratie om te verkennen hoe diverse perspectieven in de praktijk een rol kunnen spelen. Vervolgens werden er ervaringen en ideeën uitgewisseld over hoe lokale initiatieven beter kunnen worden ondersteund, met oog voor vaardigheden, duurzame betrokkenheid en vertrouwen in buurten. De belangrijkste bevindingen staan hieronder samengevat.

Goede praktijken

- 1. Verkennen van lokale wensen en noden**
Het is belangrijk om breed te luisteren naar wat er speelt in een buurt. Straatactiviteiten helpen om mensen beter te bereiken en de “taal van de bewoners” te spreken. Dit maakt een eerste verbinding mogelijk.
- 2. Langdurig investeren in verbindingen**
Vertrouwen opbouwen in een buurt kost tijd – vaak wel twee jaar – maar is een onmisbare basis om samen echt iets in gang te zetten. Die tijdsinvestering betaalt zich later terug in duurzamere resultaten.
- 3. Ervaringsdeskundigen als aanjagers**
Bewoners die zelf ervaring hebben over een bepaald thema kunnen sterke voortrekkers zijn. Ze hebben een unieke klik met het onderwerp en een natuurlijke connectie met andere bewoners.
- 4. Maakplaatsen met toekomst**
Het is belangrijk om plekken te creëren waar buurtbewoners kunnen experimenteren, samenwerken en leren. Deze maakplaatsen hebben pas echt impact als ze een blijvend karakter krijgen.
- 5. Bewoners vroeg betrekken**
Door bewoners al vroeg mee te nemen in de plannen, ontstaat er meer duidelijkheid over wat zij belangrijk vinden. Dit voorkomt verrassingen en kan ontwikkelaars sneller richting geven.

Uitdagingen en kansen

- 1. Van waardering naar actie**
Complimenten zijn mooi, maar om initiatieven echt vooruit te helpen, is financiële en beleidsmatige steun onmisbaar.
- 2. Interesse wekken bij bewoners**
Niet iedereen is meteen enthousiast over coöperatieve initiatieven. Het vraagt creativiteit en geduld om mensen erbij te betrekken.
- 3. Tijd voor duurzame impact**
Veel initiatieven hebben meer tijd nodig dan vaak wordt gegeven. Vijf jaar is vaak slechts genoeg om op te starten; structurele resultaten vragen om een langere adem - eerder naar 15 jaar gaan.
- 4. Blijven ondersteunen wat werkt**
Subsidies richten zich vaak op nieuwe projecten, maar dit gaat ten koste van bestaande initiatieven die net beginnen te groeien. Het is belangrijk om ook deze initiatieven kansen te geven om door te zetten.
- 5. Sociale initiatieven anders bekijken**
Sociale projecten leveren veel waarde, maar werken niet volgens een winstmodel. We moeten af van het idee dat ze na een paar jaar zelfvoorzienend moeten zijn en manieren vinden om ze structureel te blijven ondersteunen.
- 6. Lokale autonomie behouden**
Gemeenten nemen soms succesvolle bottom-up initiatieven over, met het risico dat deze vervolgens verloren gaan. Het is belangrijk om de regie zoveel mogelijk bij de buurt te laten.
- 7. Maatwerk bij opschaling**
Elk lokaal initiatief is uniek. Opschalen betekent niet simpelweg kopiëren, maar aanpassen aan de specifieke context van een nieuwe locatie.

2. Klimaataanpak vanuit de buurt

Thuismakers Collectief | Karen Welp en Sander van der Ham

Als bewoners zelf maatschappelijke vraagstukken definiëren, kan dit tot nieuwe oplossingen leiden die beter aansluiten bij hun behoeften en perspectieven. Tijdens de sessie verkennen we hoe deze aanpak participatie verandert en wat dit betekent voor de rol van instituties, die nu wellicht moeten aansluiten bij initiatieven van bewoners.

Wie de maatschappelijke vraagstukken definieert heeft de macht. Vaak zijn het instituties of programma's die de vraagstukken rond onderwerpen als klimaat, energie en veiligheid definiëren. Die definities zetten de toon én bepalen de aanpak. De buurtbewoners wordt verteld wat de oplossing is en wat hun bijdrage daaraan kan zijn. Vaak rest hen niets anders dan meedoen, inspraak en/of verzet. Het initiatief en het eigenaarschap ligt immers niet bij hen. Wat nu als bewoners en bewonersorganisaties en -collectieven de vraagstukken en de aanpak definiëren? Gaat het bij veiligheid dan nog steeds over camera's en handhaving of gaat het dan over sociale cohesie? Gaat het bij de klimaatopgave dan nog steeds over grote stadsprojecten of zijn de inspanningen van groene gemeenschappen in de stad het antwoord? Ontstaan er vanuit dit andere perspectief oplossingen die deze weerbarstige maatschappelijke vraagstukken vlot kunnen trekken?

Aan onze tafel verkenden we wat er gebeurt als bewoners het klimaatvraagstuk in Rotterdam definiëren en aanpakken. We bedachten met elkaar op basis van onze kennis en ervaringen het fictieve Stadsmakersbuurtje en we verkenden wat daar aanwezig is om aan verbetering van het klimaat te kunnen werken. In zo'n vijf minuten werd een poster beplakt met allerlei bouwstenen die hieraan kunnen bijdragen:

- vaardigheden, kennis en talenten van bewoners
- sociale verbanden van bewoners, zoals bijvoorbeeld buurtvergroeners
- betekenisvolle plekken zoals buurttuinen, ontmoetingsplekken
- buurt economie
- gedeelde buurt verhalen
- andere instanties zoals de gemeente, woningcorporaties, welzijn ed

De vraag wat is belangrijk voor jou en voor je buurt, leidt tot veel verschillende antwoorden. Toch is deze vraag stellen heel wezenlijk voor het leggen van contact, het opbouwen van relaties met een buurt en het opbouwen van wederzijds vertrouwen. Daarmee leggen de antwoorden op deze vraag een noodzakelijke basis voor het gesprek over allerlei maatschappelijke vragen die in ieders omgeving spelen. Meestal beginnen gesprekken met minder zware thema's. Je wilt elkaar eerst leren kennen en dus drink je koffie, maak je een praatje en doe je iets met elkaar. Samen je straat vergroenen blijkt daarbij telkens weer een goede buurtverbinder te zijn! Vanuit instanties is erkenning en ruimte nodig voor deze aanpak. Dit gaat onder meer om het faciliteren van ontmoetingsplekken binnen en buiten, ruimte geven aan (groene) initiatieven en ook budget voor plannen van bewoners. Investeren in de kracht van de gemeenschap levert voor professionals veel op. Vanuit de buurt ontstaan plannen en initiatieven die gedragen en uitgevoerd worden door bewoners. Ze zijn inhoudelijk misschien anders dan beleidsmakers voor ogen hebben, maar de doelen komen vrijwel altijd overeen. Iedereen wil uiteindelijk samenleven in een fijne buurt.

De buurt vraagt professionals om naar hen te luisteren en hun kennis, ervaring en middelen ten dienste te stellen van plannen en initiatieven waarbij zij hun hulp kunnen gebruiken. Op die manier krijgt bijvoorbeeld een klimaataanpak met en door bewoners veel meer kans van slagen dan alleen een beleidsmatige aanpak die voor bewoners wordt uitgevoerd.

3. Energiecoöperaties & Woningcorporaties

Energie van Rotterdam | Jelte Boeijenga en Ronald Franken

Energiecoöperaties in Rotterdam hebben zich de afgelopen jaren sterk ontwikkeld als ankerpunten voor energiegemeenschappen in de stad. Tijdens de sessie verkennen we hoe mensen die zelf geen zonnepanelen op hun huis kunnen installeren toch kunnen profiteren van de voordelen en de opbrengst. Ook kijken we naar samenwerkingsmogelijkheden tussen corporaties en coöperaties om via nieuwe waardemodellen de bestaanszekerheid en veerkracht van Rotterdammers te vergroten.

Aan tafel zaten vertegenwoordigers van drie Rotterdamse woningcorporaties (Havensteder, Woonstad en Hef Wonen), organisaties die al een collectieve zonne-installatie op hun dak hadden (SKAR, scholen stichting BOOR), gemeente, Europese Unie en (leden van) energiecoöperaties. Juist huurders van sociale woningen hebben het meest te verliezen (en dus ook te winnen) bij energietransitie. Zij kunnen hebben immers geen zeggenschap over hun dak. In grootschalige renovaties, isolatie en 'van het gas af' programma's worden zonnepanelen nog niet vaak als onderdeel van een totaaloplossing meegenomen. Terwijl hier wel het meeste mogelijke (financieel) voordeel voor huurders in zit. Daarnaast kunnen zonnepanelen, in eigendom van bewoners, een krachtig middel zijn voor community building en sociale cohesie. Zo ontstaan energiegemeenschappen waarin mensen elkaar vanuit vertrouwen verder kunnen helpen om samen te verduurzamen.

Verschillende woningcorporaties zijn al wel op beperkte schaal met zonnepanelen voor huurders bezig. Maar ze zijn ook op zoek naar nieuwe oplossingen waarin zij dit vaker kunnen toepassen op hun complexen, en wel zodat het voordeel oplevert voor hun bewoners. Dat zou dan gaan om een combinatie van drie mogelijke vormen van gebruik: het verlagen van de servicekosten door de algemene installaties (verlichting, lift, etc) op zonnepanelen aan te sluiten. Maar ook direct gebruikt van duurzame stroom door de bewoners van het complex. En tenslotte zou de overgebleven stroom aan de wijk ten goede kunnen komen op de manier waarop nu de collectieve zonnedaken van energiecoöperaties werken. Zij hebben de afgelopen jaren ervaring opgedaan in het ontwikkelen van collectieve zonnepanelen en het faciliteren van energiegemeenschappen. De waarde zit 'm in het verbinden van de energiegemeenschappen van de 'early adopters' en sociale huurders zodat die energiegemeenschappen ook een inclusieve afspiegeling van de wijken zijn.

Wat daarvoor nodig is van de politiek is ruimte geven aan de afspraak in het klimaatakkoord van 50% lokaal eigenaarschap van de opwekking van duurzame energie. Dit kan zich vervolgens vertalen naar een stevig programma voor de ontwikkeling van collectieve zonnedaken, specifieke hoofdstukken in de prestatieafspraken met woningcorporaties en lokale samenwerking op integrale oplossingen. De komende tijd -ondersteund door LSA Buurtenergie- praten, tekenen en rekenen de corporaties in ieder geval samen verder met de coöperaties over nieuwe proposities.

4. Past gemeenschapskracht in beleid? Welzijnscoalitie Delfshaven | Bram Dingemanse

In Rotterdam worden informele initiatieven in zorg en welzijn steeds belangrijker, maar missen ze nog de nodige politieke en financiële steun. Tijdens de sessie onderzoeken we hoe een optimale samenwerking tussen overheid, formele en informele partijen kan helpen om grote maatschappelijke uitdagingen aan te pakken.

Wat is de plek van gemeenschappen in het beleid van zorg en welzijn? Er is behoefte aan een lange termijn visie, waarbij formele en informele partijen samen optrekken in gelijkwaardigheid, ook qua beloning. Vrije ruimtes, ontmoetingsplekken en oefensituaties zijn essentieel. De beweging moet verschuiven van een individuele naar een meer collectieve aanpak, waarbij ontmoetingsplekken structurele basisfinanciering krijgen. De huidige beleidskaders vormen een barrière. Bestaande belanghebbenden willen deze structuren behouden. Creëer financieringsruimte voor structurele basissteun aan informele partijen die zich inzetten voor sociale cohesie. Bied sociale ondernemingen met aantoonbare impact de kans om te groeien.

5. De Wijkwerkcoöperatie en aanbestedingen Afrikaanderwijk Coöperatie | Annet van Otterloo

De Wijkwerkcoöperatie is een werknemerscoöperatie ontwikkeld door de Afrikaanderwijk Coöperatie. Deze coöperatie verzorgt het werkgeverschap voor leden van de Afrikaanderwijk Coöperatie en de Vreewijkcoöperatie. In deze structuur kunnen grotere opdrachten aangenomen worden en worden risico's gedeeld op basis van onderlinge solidariteit. De meeste structurele opdrachten die de coöperatie binnenkrijgt vanuit de (semi-)overheid zijn het gevolg van betrokken ambtenaren die uitzonderingen maken om aanbestedingsregels of centrale inkoop te omzeilen. Binnen de bestaande regels is het onmogelijk te werken met de wijk, omdat de schaal van de wijk niet aansluit op het reguliere systeem. Dit terwijl dit soort structurele opdrachten organisaties zoals wijkcoöperaties aanzienlijk sterker maken en vaak passen binnen de sociaal maatschappelijke doelstellingen van de opdrachtgevers. De afhankelijkheid van ambtenaren of medewerkers die uitzonderingen maken maakt het financieringsmodel van de coöperatie onnodig kwetsbaar.

Een concreet voorbeeld hiervan is het beheer van de openbare toiletten op de markt. Al zes jaar lang voert de Wijkwerkcoöperatie deze taak met succes uit. Nu dreigt een aanbesteding dit beheer over te dragen aan een grootschalige marktpartij, wat niet alleen banen van wijkbewoners op het spel zet, maar ook de menselijke maat en sociale waarde van deze dienstverlening in gevaar brengt.

Aanbeveling:

1. Creëer een uitzonderingspositie voor wijkcoöperaties binnen het gemeentelijke inkoop- en aanbestedingsbeleid, zodat structurele opdrachten behouden blijven voor sociale ondernemingen met een wijkgerichte aanpak.
2. Veranker sociaal-maatschappelijke criteria in aanbestedingen, waarbij de bijdrage aan de lokale werkgelegenheid, sociale cohesie en duurzame wijkontwikkeling zwaar meeweegt.
3. Werk met langjarige contracten om de continuïteit van de werknemerscoöperaties te waarborgen.
4. Stimuleer samenwerking tussen de gemeente en wijkcoöperaties door structureel overleg en co-creatie bij de ontwikkeling van beleid rondom wijkbeheer.

Door deze maatregelen kan de gemeente Rotterdam bijdragen aan duurzame werkgelegenheid in de wijken, maar ook zorgen voor een sociaal en rechtvaardig inkoopbeleid dat lokale initiatieven versterkt.

6. Kansen voor de Rotterdamse nacht N8W8 & de Nachtdienst | Jeroen van Dam (Nachtdienst / gemeente Rotterdam)

Het nachtleven is cruciaal voor een levendig Rotterdam, maar staat onder druk door beperkte en dure locaties en een gebrek aan sterke belangenbehartiging. Om dit te verbeteren, werkt de gemeente aan een Nachtplan, gebaseerd op inzichten uit recente onderzoeken, waarvan de aanbevelingen aan tafel worden besproken om kansen en belemmeringen voor het nachtleven te formuleren.

Het doel van deze tafel was het ophalen van ideeën / adviezen / vragen, om te horen wat er in de stad leeft. Aan tafel een diverse groep mensen waaronder naast de Nachtdienst en N8W8 R'dam ook ondernemers uit de nacht, ambtenaren, ontwikkelaars, onderwijsinstellingen en studenten. Er werd gesproken over het doel van de Nachtdienst en N8W8 R'dam, de reeds uitgevoerde onderzoeken zoals de Creative Footprint, en de stand van de Rotterdamse nacht(cultuur). Op tafel lagen kaarten en documenten ter inspiratie, met daarop o.a. ambities en kansen die er naar ons idee in de stad liggen. Er werd gevraagd naar ieders mening en gedachten over de kaarten en thema's. Daarop ontstond een discussie waarbij diverse vragen langskwamen. Tussendoor kon iedereen op memo's opschrijven wat zijn/ haar adviezen waren. De 'oogst' van die memo's wordt meegenomen in het vervolg. De eerste stap naar uitvoering was al gezet door de vorming van het gemeentelijke team de Nachtdienst – naast de reeds bestaande organisatie N8W8 R'dam, die nu samenwerken.

Thema's die veel langskwamen: combineren van functies, bereikbaarheid, leren van het verleden en van andere steden, en de algehele behoefte aan een levendige nachtcultuur.

Een aantal opgeschreven adviezen:

- Versimpel het aanvragen van vergunningen, maar ook subsidies;
- Creëer plekken in de stad met minder beperkingen of lossere regels;
- Benut tijdelijkheid, maar (te) tijdelijk is een bedreiging --> hoe zet je iets om naar toekomstbestendig. Geef bestaande venues en clubs de tijd; reputatie en vast publiek bouwen kost tijd;
- Combineer functies en combineer dag- en nacht, om de aantrekkelijkheid voor meer doelgroepen en de haalbaarheid te vergroten;
- Verbeter de bereikbaarheid en het openbaar (nacht)vervoer binnen de stad maar vooral ook met daarbuiten. Dan trek je ook meer publiek van buiten Rotterdam;
- Zorg dat bestaande organisaties en grote culturele instellingen ook ruimte maken voor nachtcultuur;
- Maak visies waarin nachtfuncties vanaf het begin goed in meegenomen zijn. Verplicht (gebieds)ontwikkelaars bij nieuwe projecten om te zorgen dat bestaande (of gewenste nieuwe) nachtfuncties goed ingepast worden.

7. Eén stad, verschillende verhalen Erasmus Universiteit Rotterdam | Josien Kamp - Seline Westerhof

Lokale initiatieven denken niet alleen na over hoe de stad van de toekomst eruit moet zien, ze geven er actief vorm aan door te dóen. Daarmee zijn ze onderdeel van het verhaal van Rotterdam, net als alle andere spelers die aan de stad werken vanuit formele of informele rol. Deze partijen moeten zich tot elkaar verhouden, maar hoe precies? Samen met de Vreewijk Coöperatie, de Groene Buurtmakers van Carnisse en de Wijkcollectie kijken we via storytelling technieken naar de rol van onze onderliggende aannames en ideeën in het samenwerken aan de toekomst van Rotterdam.

We zitten vandaag met elkaar aan tafel aan de hand van verhalen en herinneringen, in plaats van wat we doen of welke functie we hebben. Nicole van Dijk van Stichting Wijkcollectie leidt de sessie in. Ze licht toe hoe verhalen de motor zijn van zelforganisatie en gemeenschap. Een idee start vaak met een actie en een reactie: mensen doen iets, dat zorgt voor een reactie (een ontmoeting). Vanaf daar start het verhaal. Een verhaal heeft een begin en een einde, maar dat is eigenlijk kunstmatig: op deze manier begrijpen we de werkelijkheid. Door te kijken naar verhalen laten we dus zien waar we willen dat het over gaat, waar wij vinden dat iets moet beginnen en eindigen. Bij de Wijkcollectie leggen ze deze verhalen vast door ze te zien als erfgoed, als aanvulling op cijfers en feiten. Vanuit het idee dat nieuwe en innovatieve ideeën bij mensen zelf zitten.

We starten met een rondje herinneringen die we plaatsen op de kaart van Rotterdam, we hebben ten slotte allemaal op een bepaalde manier binding met Rotterdam. De herinneringen zijn persoonlijk en intiem, waardoor we vrijwel gelijk een heel open gesprek met elkaar voeren. Langzaam wordt duidelijk waar iedereen passie ligt en waarom ze doen wat ze doen. Aan tafel zitten o.a. mensen die lokale buurtinitiatieven vertegenwoordigen, een wijkonderzoeker, iemand van de gemeente en een student. De herinneringen laten zien hoe mensen bij een initiatief betrokken zijn geraakt. Vaak is het een aaneenschakeling van toevallige ontmoetingen. Finn is bijvoorbeeld als initiatiefnemer bij Groene Buurtmakers in Carnisse betrokken, terwijl hij toen hij net in Rotterdam kwam wonen niet zoveel met groen en al helemaal niet iets met zijn buurt had. Hij had zelfs plannen om te emigreren naar Engeland, maar omdat hij zo sociaal betrokken raakte bij zijn nieuwe buurt Carnisse wil hij niet meer weg. Het gesprek beweegt van persoonlijke verhalen naar grotere narratieven: de meeste mensen werken of wonen op Zuid (Rotterdam Zuid) en ervaren stigma: 'Zuid is nooit goed genoeg' en 'de wijk wordt vooral gezien als slechte cijfers'. Verhalen kunnen hier een ander perspectief op leveren, maar belangrijk daarbij is: wie luistert? Is er publiek voor je verhaal? En wat gebeurt er vervolgens mee? Hoe kunnen de mensen aan tafel de hoofdrolspelers worden in het verhaal van Zuid? Tegelijkertijd wil je de realiteit van Zuid ook niet tenietdoen door overdreven positieve verhalen te vertellen, merkt iemand op. Verhalen kunnen daarmee ook de werkelijkheid te eenzijdig en binair neerzetten als er geen ruimte voor nuance is. Daarom zijn dit soort gesprekken relevant en nodig met een brede groep mensen. Je moet elkaar ontmoeten en luisteren, anders is een verhaal weinig waard. Degene die werkt bij de gemeente worstelt: hoe kan ik laten zien dat ik snap dat er stigma is en dat ik daar iets aan wil doen, maar niet goed weet hoe? De tafel reageert: je moet dingen doen en laten zien dat je luistert. Communiceer. En als iets niet kan of lukt, leg dan uit waarom. Iemand in de straat wilde heel graag een extra prullenbak regelen, en het lukte maar niet. De communicatie was bot en er was geen uitleg, dat helpt niet mee in het herwinnen van het vertrouwen in instanties en de samenwerking tussen verschillende partijen.

Een conclusie die iedereen deelt:

Je hebt een lange adem nodig. Initiatieven en coöperaties die langer bestaan krijgen langzamerhand meer vertrouwen vanuit het institutionele, zoals de gemeente. Enerzijds omdat ze zich onmisbaar hebben gemaakt: instanties kunnen niet meer om hen heen en hebben hen zelfs nodig. Ze zijn onderdeel geworden van het weefsel en de infrastructuur in de wijk. Anderzijds omdat hun verhaal (imago) is veranderd doordat ze er al lang zitten, instanties hebben vertrouwen ontwikkeld en willen nu graag samenwerken. Vervolg vraag is: hoe besmet je de politiek met verhalen over wijken en de kracht die er zit?

8. Kralingen aan de Maas

Els Leclercq - Emiel Rijshouwer

Stichting Kralingen aan de Maas onderzoekt nieuwe vormen van burgerzeggenschap in Rotterdam Oost, waarbij lokale bewoners en belanghebbenden via dialogen betrokken worden bij de vormgeving van hun leefomgeving. Deze gesprekken leiden tot een “gebiedsPvE”—een document met ruimtelijke voorwaarden en wensen van de gemeenschap, bedoeld als leidraad voor toekomstige ontwikkelingen. Tijdens de sessie wordt besproken wat er in zo'n gebiedsPvE vastgelegd kan worden, hoe het kan worden ingebed in besluitvorming en wie verantwoordelijk is voor het beheer en de uitvoering ervan.

Naast wat er in dat gebiedsPVE zou kunnen staan, gaat het gesprek ook over hoe dit gebiedsPVE zich verhoudt tot andere participatieinstrumenten. Ruimtelijke processen en de mogelijke inbreng van burgers hierin zijn vastgelegd in verschillende procedures maar die bieden op dit moment onvoldoende ruimte voor betrokkenheid van lokale coalities aan de voorkant van processen. Dit ondanks de nadruk in de Omgevingswet om de inbreng van burgers beter te verankeren. Dit levert nu vooral een stapeling op van participatiemomenten van verschillende planinstrumenten op verschillende schaal- en organisatieniveau's. Dit is voor lokale betrokkenen niet meer bij te benen: het vergt een onvoorstelbare investering van (vrijwillige) uren, zonder garantie dat er ook daadwerkelijk iets met de opgehaalde kennis en ervaring gedaan wordt.

De opbrengsten van de sessie op het Stadmakerscongres worden weer meegenomen in de verdere reeks van bijeenkomsten die -dankzij een bijdrage van Citylab 010- georganiseerd worden in de gebiedsontwikkeling van Rotterdam Oostflank. De eerste vraag “wat zou er in een GebiedsPvE vastgelegd kunnen (en moeten) worden” is op 16 januari 2025 aan een grote groep bewoners en lokale belanghebbenden voorgelegd tijdens Inspiratiesessie#5 met als thema 'Identiteit'. Na deze bijeenkomst zijn de kaders van het GebiedsPvE vertaald naar een 70-tal stellingen die nu via de lokale krant De Ster aan alle bewoners van de wijken De Esch, Struisenburg en Kralingen worden voorgelegd. Hierna krijgt het GebiedsPvE verder vorm.

9. Wooncoöperaties

Carolien Hoogland

Wooncoöperaties, als betaalbare optie tussen huur en koop, groeien landelijk, maar in Rotterdam is er nog geen initiatief succesvol van de grond gekomen. Hoewel er plannen zijn voor drie collectieve woonprojecten, zoals in de Zoutziederstraat, blijven de juiste condities essentieel voor een succesvolle start.

“Samen voorwaarden definiëren” De uitkomst van tafel #9 over Wooncoöperaties in Rotterdam was heel concreet: we gaan als initiatieven en gemeente samen het gesprek aan over voorwaarden en kaders voor wooncoöperaties. Hiervoor lopen nu twee lijnen: we sluiten op 12 december aan bij de avond door het Keilecollectief en we stemmen af met het afdelingshoofd Ruimte en Wonen van de gemeente Rotterdam. “Geld was niet het breekpunt!” Welk mislukt initiatief we ook bespreken: geld was nooit het breekpunt. Zonder uitzondering hadden de initiatieven hun centen en financiers op orde. Waar we wel tegenaan liepen? We begonnen aan een lijst met ‘drempels’, maar die mondde snel uit in een (veel interessantere) lijst met suggesties. Want: “Mislukken mag, ervan leren moet!” Dat alle vijf pilots uit het ‘Actieplan’ van de raad mislukt zijn, zal de één tot wanhoop drijven en de ander tot een opgelucht ‘zie je wel’. Beiden is wat ons betreft benevens het punt want: experimenteren doe je om te leren, en mislukkingen horen daarbij.

Lijst met suggesties:

- Definieer samen met de initiatieven wat een wooncoöperatie is
- Aanbestedingen; hoe ga je daar (slim) mee om? Zoek uit hoe je van dwangbuis of excuus naar kans komt.
- Relaties tussen initiatiefnemers en gemeente danwel woningbouwcorporatie: maak het menselijke gesprek mogelijk.
- Formuleer lessen uit de mislukte pilots
- Ga op zoek naar juridisch lef, binnen de gemeente. Want: er is altijd wel een reden om iets niet te doen. Laat zien dat je dit wel wilt.
- Kijk ook naar de maatschappelijke meerwaarde. Die staat namelijk niet in de businesscase. Wooncoöperaties zijn motoren van gemeenschapsvorming, de beste profylaxe tegen eenzaamheid, ziekte en nodeloze druk op voorzieningen en woonruimte. We ondergraven individualisering en polarisatie en versterken de weerbaarheid en zelfredzaamheid in de wijk. Welke kosten besparen we daarmee op de gemeentelijke begroting?

PS. Onze volgende stap heet RoCoCo. Het Rotterdams Coöperatie Collectief.

